

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

ویرستاری و ارسال: علی مشرف

۰۶ اگست ۲۰۲۳

سوابق اکواس* و چرا متهم به همدستی با امپریالیسم می شود.

اکواس در حال آماده‌سازی یک طرح نظامی برای نیجر است. معروفترین مداخلات قبلی آن در غرب افریقا چیست؟
اکواس طرحی را برای مداخله نظامی احتمالی در نیجر اعلام کرد که در صورت وقوع، به تاریخ طولانی مداخلات
نظامی این گروه در غرب افریقا می‌افزاید، برجسته‌ترین آنها کدامند؟

برجسته‌ترین مداخلات قبلی اکواس در غرب افریقا چیست؟

چند روز پس از هشدار شورای نظامی نیجر در مورد هرگونه مداخله نظامی در کشورشان، اجلاس "جامعه اقتصادی
کشورهای غرب افریقا" (اکواس) روز جمعه طرحی را برای مداخله نظامی احتمالی در نیجر اعلام کرد.

این تحول پس از آن صورت گرفت که گروه افریقائی در ۳۰ جولای تهدید کرد در صورت عدم بازگرداندن رژیم قبلی ظرف یک هفته، اقداماتی را انجام خواهد داد که «ممکن است شامل استفاده از زور باشد» در همین حال، بورکینافاسو و مالی، دو کشور افریقائی که استعمار فرانسه را از سرزمین‌های خود بیرون راندند، تأیید کردند که هرگونه مداخله نظامی علیه نیامی «اعلان جنگ علیه اوگادوگو و بامکو» تلقی می‌شود، در حالی که آیساتا تال سال، وزیر خارجه سنگال. مشارکت در مداخله نظامی کشورش در نیجر را اگر اکواس تصمیم به این کار بگیرد اعلام کرد.

در اینجا، برجسته‌ترین مداخلات نظامی سابق اکواس، چگونگی توسعه آنها و این که در کشورهایی که مسیری مشابه مسیری که چند هفته پیش در نیجر انجام شد را در پیش گرفته‌اند، به کجا رسیده‌اند، ارائه می‌کنیم.

لیبریا

در سال ۱۹۹۰، رهبران غرب افریقا یک نیروی نظامی به لیبریا فرستادند تا در جنگ داخلی بین نیروهای رئیس جمهور ساموئل و دو جناح کودتا مداخله کنند.

به گفته دیده بان حقوق بشر، یک نیروی منطقه‌ئی، گروه نظارتی اکواس، به شیوه‌ای بی سابقه مستقر شده است، و در بسیاری از موارد در نقض حقوق بشر نقش داشته است.

تعداد سربازان در زمان حمله حدود ۱۲ هزار نفر بود و آخرین آنها در سال ۱۹۹۹، دو سال پس از انتخاب رهبر کودتای سابق، چارلز تیلاور، به عنوان رئیس جمهور، لیبریا را ترک کردند.

نیروهای افریقائی غربی در پایان جنگ ۱۴ ساله که در سال ۲۰۰۳ به پایان رسید، دوباره مستقر شدند. حدود ۳۶۰۰ نفر از این نیروها تحت پرچم عملیات حافظ صلح سازمان ملل متحد که تا سال ۲۰۰۳ به طول انجامید، مستقر بودند.

سیرالئون

در سال ۱۹۹۸ نیروئی از گروه نظارتی اکواس نیجریه در جنگ داخلی سیرالئون مداخله کرد و یک نظامی و متحدان کودتای را از پایتخت، فری‌تاون، بیرون کرد و رئیس جمهور احمدی تژان کابه را که یک سال قبل در یک کودتا سرنگون شده بود، بازگرداند.

در سال ۲۰۰۰ این نیرو عقب نشینی کرد و عملیات حفظ صلح را به مأموریت سازمان ملل متحد واگذار کرد. جنگ چند ساله در سال ۲۰۰۲ به پایان رسید.

گینه بیسائو

در سال ۱۹۹۹ اکواس حدود ۶۰۰ سرباز از گروه ناظر خود را برای حفظ توافقنامه صلح در گینه بیسائو، که در معرض خطر کودتا بود، فرستاد. کودتایان پس از ۳ ماه قدرت را به دست گرفتند و نیروهای اکواس عقب نشینی کردند.

اکواس مأموریت دیگری را بین سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۲۰، پس از کودتای دیگری در بیسائو انجام داد تا «ارتش را از مداخله در سیاست بازدارد» و از رهبران سیاسی محافظت کند.

این گروه همچنین یک گروه دیگر با ۶۳۱ نیرو را در سال ۲۰۲۲ برای «کمک به ثبات کشور» پس از کودتای نافرجام در آن سال فرستاد.

ساحل عاج

نیروئی از غرب افریقا در سال ۲۰۰۳ به ساحل عاج فرستاده شد تا به نیروهای فرانسوی کمک کند تا بر توافقنامه صلح شکننده بین دو طرف متخاصم نظارت کنند که طی هشت سال کشور را به دوبخش تقسیم کرده بود. در سال ۲۰۰۴، این نیرو در مأموریت حافظ صلح سازمان ملل متحد ادغام شد.

مالی

اکواس در سال ۲۰۱۳ سربازان خود را به عنوان بخشی از مأموریت اخراج جنگجویان مرتبط با القاعده از شمال به مالی فرستاد. همانطور که در جاهای دیگر اتفاق افتاد، یک مأموریت حافظ صلح سازمان ملل متحد در اواخر همان سال فرماندهی این نیرو را بر عهده گرفت. مرکز و شمال مالی اکنون توسط شبه نظامیان مرتبط با القاعده و دولت اسلامی کنترل می شود و شورش ده ساله آنها به بورکینافاسو و نیجر همسایه گسترش یافته است.

گامبیا

در سال ۲۰۱۷، اکواس هفت هزار سرباز را از کشور همسایه سنگال به گامبیا فرستاد تا رئیس جمهور یحیی جامه را مجبور به تبعید کند و ریاست جمهوری را به آداما بارو، برنده انتخابات و اگذار کند. نیروهای امنیتی گامبیا هیچ مقاومتی در برابر این مأموریت که او آن را عملیات احیای دموکراسی نامید، نشان ندادند.

اکواس چیست و چرا متهم به همدستی با سیاست های غرب در غرب افریقا می شود؟

"جامعه اقتصادی کشورهای غرب افریقا"، "اکواس" در سال ۱۹۷۵ بر اساس اصل "ترویج دموکراسی" تأسیس شد. بهانه این بود چرا که کشورهای افریقائی که شاهد کودتاهای متعدد بودند، آن را به ابزاری در دستان "استعمار نو" تبدیل می کرد. "سپس؟

در ماه مه ۱۹۷۵، سران ۱۶ کشور و دولت افریقائی پیمان لاگوس را در نیجریه امضاء کردند که تولد جامعه اقتصادی کشورهای غرب افریقا (ECOWAS) بود. معاهده اصلی بعداً توسط این گروه تجدید نظر شد و در جولای ۱۹۹۳ رهبران ۱۵ کشور معاهده به روز شده را در کوتونو، بنین امضاء کردند.

منطقه اکواس ۵.۲ میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد. کشورهای عضو این گروه عبارتند از: بنین، بورکینافاسو، ساحل عاج، گامبیا، غنا، گینه، گینه بیسائو، لیبیا، مالی، نیجر، نیجریه، سیرالئون، سنگال و توگو و مقر آن نیز در ابوجا، پایتخت نیجریه می باشد.

این گروه یک "فدراسیون تجاری" است که هدف آن همکاری اقتصادی بین کشورهای عضو است و چشم انداز آن ایجاد یک منطقه "بدون مرز" است که در آن ساکنان بتوانند به منابع فراوان آن دسترسی داشته باشند و از آن بهره برداری کنند، همانطور که در وب سایت رسمی آن ذکر شده است.

اکواس می افزاید که قرار است منطقه ای باشد که بر اساس اصول "دموکراسی، حاکمیت قانون و حکمرانی خوب" اداره می شود و شامل چندین اداره و مؤسسه است و دارای سه زبان رسمی انگلیسی، فرانسوی و پرتگالی است که عبارتند از: زبان سایر کشورهای مستعمره از قاره افریقا.

شبهاتی پیرامون کار سازمان «اکواس» وجود دارد

ظاهراً پایبندی اکواس به پیشنهاد خود ناشی از اشتیاق آن برای دستیابی به هدف تقویت منطقه غرب افریقا – که به «کمر بند کودتا» معروف است – از استبداد نظامی و تلاش برای تبدیل کشورهای منطقه به سمت دموکراسی است. این هدفی است که سازمان از دهه نود قرن گذشته برای خود در نظر گرفته است.

اما سوء ظن به تبعیت از منافع فرانسه و اتحادیه اروپا و اجرای برنامه های آنها در منطقه، کار «اکواس» را خدشه دار می کند و از سوی دولت های کشورهای مجازات شده نیز متهم به ابزاری است در دستان استعمارگر قدیمی، که او از آن برای مهار تمام تلاش ها برای جدا شدن از هژمونی خود استفاده می کند.

نزدیک شدن این سازمان به غرب را می توان از طریق وقایعی که در چند کشور قاره قهوه ئی در سال های اخیر رخ داد تا آنچه که در حال حاضر در نیجر رخ می دهد، پس از کودتای نظامی که توسط رهبران ارتش انجام شد، مشاهده کرد.

با بازگشت به سال های گذشته، اکواس تحریم هایی را علیه مالی و بورکینافاسو اعمال کرد که شاهد کودتای نظامی علیه دولت های طرفدار غرب بود. اگرچه تحریم ها اثرات متفاوتی در دو کشور داشت، اما آسیب های ناشی از تحریم ها بر دو ملت تأثیر گذاشت نه رهبران حاکمیتی، و این روشی است که کشورهای غربی برای تضعیف دولت هایی که به آنها وفادار نیستند، اتخاذ کرده اند. مانند سوریه، ایران، روسیه و چین.

در مالی، سرهنگ آسیمی گوتا، پس از ماه ها اعتراض مردمی، در ۱۸ اگست ۲۰۲۰ کودتا را علیه رئیس جمهور ابراهیم بوباکار کیتا رهبری کرد. در ۴ مه ۲۰۲۲ شورای نظامی حاکم در مالی اعلام کرد که فرانسه دیگر «پایه قانونی» برای انجام عملیات نظامی در خاک این کشور ندارد، پس از این که باماگو از توافق نامه های دفاعی اصلی خارج شد و کشور شاهد چندین تظاهرات در رد این توافق بود.

این شورا که بعداً نیروهای فرانسوی را مجبور به خروج از مالی کرد، مشمول تحریم هایی شد که «بسیار خشن» توصیف شد، که رهبران جامعه اقتصادی کشورهای غرب افریقا تصمیم گرفتند در ۹ جنوری ۲۰۲۲ به دلیل «نظامی» آن را اعمال کنند. قصور شورا در رعایت مهلت برگزاری انتخابات، برای بازگرداندن «غیرنظامیان به قدرت». این اقدام تنها ۵ روز پس از سخنرانی امانوئل ماکرون، رئیس جمهور فرانسه، صورت گرفت که در آن وی از سازمان خواست «تدابیر لازم» برای «بازگرداندن دموکراسی» در مالی «انجام دهد».

و بورکینافاسو، جایی که «توافقنامه کمک نظامی» که در سال ۱۹۶۱ با فرانسه امضاء شد، در اوایل ماه مارچ رسماً کار خود را متوقف کرد و هزاران نفر در اوایل ماه گذشته در حمایت از رژیم برآمده از کودتای نظامی تظاهرات کردند و خواستار آزادی انتخاب شراکت خود شدند. تحت تحریم های جامعه اقتصادی کشورها و غرب افریقا نیز قرار گرفته است.

موضوع در نیجر نیز تفاوتی نداشت، جایی که کودتای نظامی باعث نگرانی غرب، به ویژه ایالات متحده آمریکا و فرانسه شد، زیرا محمد بازوم، رئیس جمهور مخلوع، اولین مرد پاریس در سواحل افریقا است. که نفوذ آن در حال کاهش است. چند روز پیش، اکواس از اعمال تحریم ها علیه نیامی، توقف کلیه تراکنش های تجاری و مالی بین جمهوری افریقا و همه کشورهای عضو آن و همچنین مسدود کردن دارائی های آن در بانک های مرکزی کشورهای این گروه خبر داد.

این گروه همچنین دارائی های مقامات نظامی دخیل در کودتا در نیجر را مسدود کرد و آنها و اعضای خانواده آنها را از سفر منع کرد و همچنین غیرنظامیانی را که در هر دولتی که توسط این مقامات نظامی تشکیل شود شرکت می کنند

شامل تحریم های بعدی کرد و خواستار بازگرداندن رژیم قبلی شدند. و رئیس جمهور معزول را «رئیس جمهور قانونی» کشور دانست.

موضوع محدود به تحریم ها نبود، زیرا این گروه تهدید کرد که در صورت عدم رعایت این امر ظرف یک هفته اقداماتی از جمله استفاده از زور را اتخاذ خواهد کرد. اگرچه یکی از مقامات این گروه گفت که مداخله نظامی در نیجر «آخرین گزینه» است که کمیسیون برای بازگرداندن رژیم سابق پیشنهاد خواهد کرد، او بر لزوم «آماده شدن برای این احتمال» تأکید کرد.

این بیانیه همزمان با کودتای نظامی در نیجر بیان شد که فرانسه را به مداخله نظامی برای بازگرداندن رئیس جمهور محمد بازوم مقامش متهم کرد.

در حالی که کشورهای غربی و سازمان های بین المللی به اکواس پیوستند تا کودتا علیه بازوم را که به فرانسه نزدیک بود محکوم کنند، بورکینافاسو و مالی دو کشور افریقائی که استعمار را بیرون رانده و به مبارزه با «استعمار نو» ادامه می دهند، تأکید کردند که هرگونه مداخله نظامی که نیجر اعلان جنگ علیه آنهاست.

*- (جامعه اقتصادی کشورهای غرب افریقا) یا Economic Community Of West African States